

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№3

2026

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 2026-yil, mart.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Faxridinov Zafarjon Faxridin o'g'li, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi HIJQKD boshqarma boshlig'i
Utayev Uktam Choriyevich, Anijon viloyati prokurorining o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi IJQK Departamentining Namangan viloyati boshqarmasi boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxonovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Fakhriddinov Zafarjon Fakhriddin ogli, Head of the DCEC under the Prosecutor General's Office of the Rep. of Uzb.
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Prosecutor of Anijan Region
Ochilov Farkhod, Head of the Namangan Regional Department of the Department of Internal Affairs of Rep. of Uzb.
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

RAQAMLI IQTISODIYOTDA TADBIRKORLIK SUBYEKTLARI FAOLIYATINING IQTISODIY XAVFSIZLIGIGA TA'SIR ETUVCHI TIZIMLASHTIRILGAN TAHDIDLAR.....	40
Qodirov Tuyg'un Uzoqovich, Nabiyev Bexzod Shavkatovich	
SANOAT TARMOQLARINI RIVOJLANTIRISHDA INNOVATSIYA VA TEXNOLOGIK MODERNIZATSIYANING O'RNI	44
Boboqulov Sanjar Bahromqulovich	
YASHIRIN IQTISODIYOTNI BAHOLASHNING USLUBIYOTI VA UNING SOLIQ TIZIMIDA QO'LLANILISHI	49
To'xtabayev Oybek Odilovich	
YASHIRIN IQTISODIYOTNI QISQARTIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH BO'YICHA ILG'OR XORIJIY TAJRIBALAR.....	56
Ismailov Bobir Salomovich	
TIJORAT BANKLARI INVESTITSIYA FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHNING ILMIY-NAZARIY JIHATLARI	62
Yangiboyev F.B.	
MINTAQAVIY IQTISODIY SALOHİYATDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI BAHOLASH.....	68
Turayev Og'abek Kaxramonovich	
XORIJIY MAMLAKATLARDA TO'QIMACHILIK KLASTERLARINI RIVOJLANTIRISH TAJRIBASI.....	75
Yusupova Feruza Yo'ldoshevna	
BANK XIZMATLARI SIFATINI BOSHQARISHNING INTEGRATSION VA ADAPTIV MODEL.....	83
Ibroximov Ilxomjon Shavkatjon o'g'li	
QURILISH TASHKILOTLARI FAOLIYATINING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI EKONOMETRIK MODELLAR ASOSIDA BAHOLASH	89
Qidirniyazov Ajiniyaz Sherniyazovich	
ICHKI NAZORAT VA KORPORATIV BOSHQARUV TIZIMIDAGI XAVFLARNI BOSHQARISH	94
Islamova Nargiza Mirzaxidovna	
TURIZMNING MINTAQADA IQTISODIY RIVOJLANISHIGA TA'SIRI	104
Rasulova Muxabbat Teshabayevna, Normurodov Sarvar Norboy o'g'li	
O'ZBEKISTONDA INVESTITSIYALARNI JALB QILISH ORQALI INVESTITSION JOZIBADORLIKNI OSHIRISHNING HOZIRGI KUNDAGI HOLATI TAHLILI	111
Begamov S.X.	
RETHINKING JOB CREATION: ONTOLOGICAL AND EPISTEMOLOGICAL FOUNDATIONS OF MACROECONOMIC EMPLOYMENT ANALYSIS.....	116
Zakhidov Azizbek Rustamovich	
HUDUDIY TURIZM KLASTERLARINI SHAKLLANTIRISH VA ULARNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	125
Ro'zimova Xusnora Mirzobek qizi	
SUG'URTACHILIK VA O'ZBEKISTONDA SUG'URTA SEKTORINING HOLATI.....	129
O'runboyeva Sotima Alisher qizi	
GO'SHT VA GO'SHT MAHSULOTLARINI SANOAT USULIDA QAYTA ISHLASHDA XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBALARI.....	134
Xaydarova Sitora Suranbay qizi	
KORXONALAR QIYMATINI BAHOLASH VA BOZOR BAHOSINI SHAKLLANTIRISH METODOLOGIYASI.....	139
Abduraxmanov Sherzodbek Ravshanovich	
YASHIL IQTISODIYOT: EKOLOGIK BARQARORLIK VA IQTISODIY SAMARADORLIK UYG'UNLIGI.....	145
Jamaldinova Asalxon Saliyevna	
2025-YILDA O'ZBEKISTON UCHUN ENG YAXSHI 10 TA TRANSPORT TEXNOLOGIYALARI VA INNOVATSIYALARI	151
Mamasaliyeva Mukaddas Ibadullayevna, Beketov Timur Kazakbayevich	

MAHSULOT TANNARXINI ANIQLASHNING INTEGRATSIYALASHGAN YONDASHUVLARI: AN'ANAVIY VA ZAMONAVIY TIZIMLAR QIYOSIY TAHLILI	155
Tulyaganov Abdumalik Abdiraximovich	
ИННОВАЦИОННО-ИНВЕСТИЦИОННАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ В НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКЕ: ИНТЕРПРЕТАЦИЯ ТЕОРЕТИЧЕСКИХ ПОДХОДОВ	163
Хайдарова Ёркиной Аскар кизи	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA INNOVATSION TADBIRKORLIKNI QO'LLAB-QUVVATLASHNING FISKAL VA INSTITUTSIONAL MEKANIZMLARI	170
Mamatova Nodira Mirzavaliyevna	
ЗЕЛЕНАЯ ЭКОНОМИКА И УСТОЙЧИВЫЕ ИНВЕСТИЦИИ: ФОРМИРОВАНИЕ ИНВЕСТИЦИОННОЙ МОДЕЛИ ПЕРЕХОДА ТЕПЛИЧНЫХ ХОЗЯЙСТВ ТАШКЕНТСКОЙ АГЛОМЕРАЦИИ НА СОЛНЕЧНЫЕ СИСТЕМЫ ЭНЕРГОСНАБЖЕНИЯ	178
Срожиддинова Зарина Хайриддиновна, Абдувалиева Зилола Абдуллаевна	
МАМЛАКАТИМИЗДА QISHLOQ HUDUDLARIDA XIZMATLAR SOHASINI RIVOJLANTIRISHNING AHAMIYATI	186
Yuldashova Nilufar Ziyabayevna	
RIVOJLANISHDA RAQOBAT EMAS, BALKI HAMKORLIKNING USTUVORLIGI: NAZARIY VA AMALIY TAHLIL	190
Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich	
IJTIMOY HIMOYA QAMROVINI KENGAYTIRISH MEKANIZMLARI VA "QAMRAB OLINMAGAN O'RTA QATLAM" MUAMMOSI	196
Bafoev Farrux Jo'raqulovich	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR YORDAMIDA EKOLOGIK BOSHQARUVNI TAKOMILLASHTIRISH	202
Shanazarova Gulyoraxon Baxtiyarovna	
O'ZBEKISTON STARTAP EKOTIZIMIDA INVESTITSIYA JALB QILISH JARAYONINING INSTITUTSIONAL MUAMMOLARI VA ULARNI BARTARAF ETISH MEKANIZMLARI	208
Xoliqova Xurshidaxon Xayotjon qizi	
INNOVATSION IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISH SHAROITIDA STARTAP EKOTIZIMINI SHAKLLANTIRISHNING NAZARIY JIHLTLARI	214
Usmanov Gafurjon Shavkatovich	
QURILISHDA ISHLAB CHIQRISH VA SIFATNI BOSHQARISH TIZIMLARINING RIVOJLANISHI	220
Buriyev Xakim Toshimovich, Usmanov Ilxom Achilovich	
O'ZBEKISTONDA INVESTITSION MUHITNI TAKOMILLASHTIRISHNING STRATEGIYALARI	225
Xolov Sherali Axrorboyevich	
2010-2024-YILLARDA O'ZBEKISTONDA TO'QIMACHILIKNI INVESTITSIYALASHNING EKONOMETRIK TAHLILI	229
Ashurov Shuhratbek Qudrat o'g'li	
TIJORAT BANKLARI MOLIYAVIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHNING ZAMONAVIY USULLARI	233
Sherbekova Kamola Norbekovna	
AHOLI MOLIYAVIY SAVODXONLIGI DARAJASI VA UNI BAHOLASHNING ILMIY-USLUBIY ASOSLARI	243
Abduvoxidov Akmal Abdulazizovich	
MARKAZIY BANK KURS SIYOSATI SAMARADORLIGINI OSHIRISH USULLARI	249
Saydullayev Nodirbek Narzullaevich	
O'ZBEKISTON MINTAQALARIDA BARQAROR TURIZMNI RIVOJLANTIRISH SALOHİYATI VA MUAMMOLARI	258
Raupov Shuxrat Soyibovich	
ЭКОТУРИЗМ В УЗБЕКИСТАНЕ: СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ	264
Абидова Дилфуза Игамбердиевна, Рахматуллаева Зулайхо Хасан кизи	
DIGITAL ECONOMY AND ARTIFICIAL INTELLIGENCE: BUSINESS CHANGE IN THE REGIONS	270
Abdullayev Muzaffar Abdujabbarovich	

QISHLOQ XO'JALIK MAHSULOTLARINI QAYTA ISHLASHDA IOT TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH.....	273
Mirzaev Dilshod Artikovich	
ПРАКТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ПРИМЕНЕНИЯ МЕХАНИЗМОВ ФИНАНСИРОВАНИЯ СТАРТАП-ПРОЕКТОВ В ВУЗАХ УЗБЕКИСТАНА.....	279
Касимова Наргиза Сабитджановна	
YASHIL IQTISODIYOTNING NAZARIY ASOSLARI VA UNGA ILMIY YONDASHUVLAR.....	284
Ismoyilova Mahliyo Oybek qizi	
BOSHQARUVDA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR (OLIV TA'LIM MISOLIDA).....	289
Kariyeva Gulnora Abdullayevna, Normurodov Sarvar Norboy o'g'li	
TIJORAT BANKLARIDA KORPORATIV MIJOZLARGA XIZMAT KO'RSATISHNING AMALDAGI HOLATI VA ASOSIY TENDENSIYALARI.....	295
Qurbonov Odilbek Ro'zmatovich	
O'ZBEKISTONDA SPORT FEDERATSIYALARI VA ASSOTSIATSIYALARINI SAMARALI BOSHQARISH TIZIMINI MODERNIZATSIYA QILISH YO'LLARI.....	302
Umed Farmonkulovich Radjabov	
XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARI FAOLIYATI SAMARADORLIGINI OSHIRISHGA QARATILGAN IQTISODIY MEKANIZMNI TAKOMILLASHTIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI VA ULARNING AMALIY AHAMIYATI.....	307
Mullayeva Mexrangiz Axtam qizi	
KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY MUAMMOLARI VA ULARNI BARTARAF ETISH YO'LLARI (NAMANGAN VILOYATI MISOLIDA).....	313
Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Muradova Nazira Raximjanovna	
RAQAMLI MARKETING VA ONLAYN PLATFORMALAR ORQALI EKOTURISTIK MAJMUALARNI OMMALASHTIRISH TRENDI.....	318
Xolmatova Parvina Asliddin qizi	
O'ZBEKISTONDA SOLIQ MA'MURCHILIGI STRATEGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI VA ULARNI YECHIMLAR.....	323
Normurzayev Umid Xolmurzayevich	
РАЗВИТИЕ ДИСТАНЦИОННОГО БАНКОВСКОГО ОБСЛУЖИВАНИЯ В ХОРЕЗМСКОЙ ОБЛАСТИ НА ОСНОВЕ ТЕХНОЛОГИЙ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА КАК ФАКТОР РЕГИОНАЛЬНОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА.....	327
Бахтиёров Худайберган Хамдам угли	
MAHALLIY BUDJETLARDA TRANSFERTLARGA QARAMLIK DARAJASINI BAHOLASH (XORAZM VILOYATI MISOLIDA).....	335
Xudoyqulov Hamidjon Abdullayevich	
QORAQALPOG'ISTON QISHLOQ XO'JALIGIDA RESURSLARDAN SAMARALI FOYDALANISHNI BOSHQARISHNING INNOVATSION YONDASHUVLARI.....	342
Tajibaev Berdax Asqarbay uli	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA INNOVATSION JARAYONLARNI JADALLASHTIRISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	347
Ashurova Maftuna Ortiq qizi	
STRATEGIC DIRECTIONS FOR INCREASING CAPITAL EFFICIENCY OF COMMERCIAL BANKS: DIGITALIZATION AND RISK MANAGEMENT INTEGRATION.....	352
Sadullaeva Mokhinur Aziz kizi	
TECHNOLOGY MANAGEMENT AND SME INTERNATIONALIZATION: A SYSTEMATIC LITERATURE REVIEW.....	358
Abduxafizova Madinabonu Mirabbos qizi	
TA'LIM SIFATINI BAHOLASH MEZONLARINI SHAKLLANTIRISH USULLARI.....	363
Mamadiyarov Zokir Toshmurovich	
SMART UNIVERSITET KONSEPSIYASI ASOSIDA REYTING VA RAQOBATBARDOSHLIKNI INTEGRAL BOSHQARISH.....	371
Xudoyqulov Husen Ahadovich	

BUXGALTERIYA HISOBINING MILLIY VA XALQARO STANDARTLARI ASOSIDA MOLIYAVIY HISOBOT 1-SHAKLINING QIYOSIY TAHLILI	379
Shodiyev Murodjon Bakirovich	
SUG'URTA BOZORINING RAQAMLI RIVOJLANISHIDA NAZARIY QARASHLAR	384
G'oziyeva Aziza Abdusalomovna	
MINTAQAVIY IQTISODIY RIVOJLANISHDA INNOVATSION LOYIHALAR SAMARADORLIGINI BAHOLASH USULLARI	389
Xamrayev Quvvat Iskandarovich	
MAHALLIY BUDJETLAR DAROMADLARINI SHAKLLANTIRISHNING IQTISODIY AHAMIYATI	397
P.SH.Usmonov	
СРАВНИТЕЛЬНАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА МЕТОДОВ ИНВЕСТИЦИОННОГО АНАЛИЗА ДЛЯ ОЦЕНКИ ДОХОДНОСТИ АКЦИЙ УЗБЕКСКИХ ЭМИТЕНТОВ.....	401
Ирмухамедова Муслима Дилшодовна	
KORXONA VA TASHKILOTLARDA INSON KAPITALIDAN SAMARALI FOYDALANISHDA KORPORATIV MADANIYAT, AXLOQIY-RUHIY VA MA'NAVIY MUHITNING O'RNI	407
Suyunov Dilmurod Xolmurodovich, Qodirov Tuyg'un Uzoqovich	
ELEKTRON PULLARNING MOHIYATI VA ULARNING MILLIY TO'LOV TIZIMIDAGI ROLI.....	416
Toshniyozov Sherali Kamoliddinovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA UY XO'JALIKLARINING TADBIRKORLIK FAOLIYATINI KENGAYTIRISH.....	423
Eshbaeva Shahnoza Faxriddinovna	
APPLICATION OF EXTREME MODELS IN ASSESSING THE ECONOMIC POTENTIAL OF AN ENTERPRISE	428
Musayeva Shoira Azimovna	
SOLIQ MA'MURCHILIGIDA XORIJIY TAJRIBA HAMDA UNI O'ZBEKISTONDA QO'LLASH SAMARADORLIGI.....	435
Bozorova Ozoda Raximovna	
DAVLAT FUQAROLIK XIZMATI IMIJINI OSHIRISHDAGI MUAMMOLARNI HAL ETISHDA XORIJIY DAVLATLAR TAJRIBASI: QIYOSIY TAHLIL.....	439
Bekmurodov Navruz Ergashevich	
TA'LIM XIZMATLARI SOHASIDA YARATILGAN YALPI QO'SHILGAN QIYMAT DINAMIKASI VA UNI BOSHQARISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	449
O'rinov Komiljon Kozimovich	
BARQAROR RIVOJLANISHNI TA'MINLASHNING MINTAQAVIY OMILLARI.....	453
Salomat Norova	
QURILISH MATERIALLARI BOZORI VA UNI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI	459
Usubjonov Zaxriddin Vasliddin o'g'li	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA EKSPORT OPERATSIYALARINI SUG'URTA QILISHNI RIVOJLANTIRISH.....	465
Xalikov R. B.	
BIZNES JARAYONLAR AUTSORSINGINI OPTIMALLASHTIRISH USULLARI TAHLILI	472
Uzaqov Ortik Shaymardanovich	
DAVLAT MOLIYAVIY BOSHQARUVI SAMARADORLIGINING IJTIMOY ADOLATGA TA'SIRINING PEFA VA CEQ METODOLOGIYALARI ORQALI TAHLILI	477
Zokirjonov Muhammadsodiq Ravshanbek o'g'li	
NODAVLAT OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA ICHKI AUDIT XIZMATINI TASHKIL QILISHNING XORIJ TAJRIBASI	485
Turmanqulov Norpo'lat Sa'dullayevich	
MINTAQADA IJTIMOY HIMOYA TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH ORQALI KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISH.....	491
Saparov Ismat Chorshanbiyevich	
MINTAQANI BARQAROR RIVOJLANISHDA EKOLOGIK INNOVATSIYALARNI QO'LLAB-QUVVATLASH YO'NALISHLARI	495
Ismatov Sharofiddin Asatulloevich	

THE ESSENCE OF THE OPTIMAL COST STRATEGY	500
Sodiqov Mirakhror Abbos ugli	
TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDA TOG'-KURORT ZONALARINI RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY JIHATLARI (CHORVOQ ERKIN TURISTIK ZONASI MISOLIDA)	504
Shomurodova Shahnoza G'ayratovna	
ICHKI AUDIT SIFATI VA SAMARADORLIGI TUSHUNCHALARINING IQTISODIY MAZMUNI HAMDA ULARNING O'ZARO BOG'LIQLIGI	509
Ergashev Olloyor Furqat o'g'li	
QISHLOQ XO'JALIGI KORXONALARI FAOLIYATINI SOLIQQA TORTISH VA UNI HISOBINI YURITISH.....	517
Abdullayev Abdurauf	
TIJORAT BANKLARINING RISKLARINI BAHOLASHDA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR.....	522
Kudaybergenova Guzal Kuanishbayevna	
TIJORAT BANKLARIDA KORRUPSIYAVIY-KOMPLAENS MUAMMOLARI: TAHLIL VA YECHIMLAR.....	527
Yunusov Baxtiyor Shavkatovich	
MAISHIY XIZMAT KO'RSATISHNING SIFAT NAZORATINI HAMDA TASHKILY-IQTISODIY MEKANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH	532
Meliyev X.T.	
ОЦЕНКА КАЧЕСТВА СЕРВИСА И ЭФФЕКТИВНОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ТУРИСТИЧЕСКОГО ПОТЕНЦИАЛА БУХАРСКОЙ ОБЛАСТИ НА ОСНОВЕ СОЦИОЛОГИЧЕСКОГО ОПРОСА.....	541
Усманова Азиза Баходировна	
RAQAMLI BANK XIZMATLARI ORQALI MOLIVAVIY INKLYUZIVLIKNI KENGAYTIRISH.....	545
Azlarova Mushtariybegim Abror qizi	
QURILISH KORXONALARNI BOSHQARISHDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYALARNING AHAMIYATI	550
Egamov Raxmatillo Mirolimovich, Bobobekov Davron Gafurovich	
FINANCIAL MARKET PARTICIPANTS: A CLASSIFICATION BY ROLE AND RESPONSIBILITY.....	553
Khotamkulova Madina	
ФОРМИРОВАНИЕ «ТУРИСТИЧЕСКОЙ МАХАЛЛИ» КАК ИНСТИТУЦИОНАЛЬНОГО МЕХАНИЗМА РАЗВИТИЯ ЗЕЛЁНОЙ ЭКОНОМИКИ В СФЕРЕ ГОСТЕВЫХ ДОМОВ УЗБЕКИСТАНА	559
Иргашева Нигина Салохиддиновна	
BANKLARDA KREDIT GAROVI BILAN ISHLASHNING XORIJ ILG'OR TAJRIBASI VA UNDAN O'ZBEKISTON BANKLARI AMALIYOTIDA FOYDALANISH ISTIQBOLLARI.....	567
Sh. Saidov	
MILLIY UGLEROD SAVDOSI TIZIMINI JORIY ETISH ISTIQBOLLARI VA IQTISODIY SAMARADORLIGI.....	573
Islamov Shoxzod Shuxrat o'g'li	
THE NECESSITY OF CREATING A BUSINESS ENVIRONMENT AND ITS ROLE AND SIGNIFICANCE IN THE NATIONAL ECONOMY.....	582
Amanov Davron Ravshan ugli	
SUV RESURSLARINI BOSHQARISHDA RAQAMLASHTIRISH SAMARADORLIGI	588
Saidov Muhammadali Hakimovich, Mahammatov Hoshim, Esanbekov Diyorbek	
ТРАНСФОРМАЦИЯ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЁТА БАНКОВ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН В СООТВЕТСТВИИ С МСФО И ПРИНЦИПАМИ ESG.....	595
Насирдинов Шарифджон Изатуллоевич	
ОЦЕНКА ЭНЕРГЕТИЧЕСКОЙ ЭФФЕКТИВНОСТИ ЭЛЕКТРОБУСА.....	600
Мухитдинов Акмал Анварович, Касимов Омил Камалович, Саидов Азамат Илхом угли	
XORIJIY TAJRIBALAR ASOSIDA DUKKAKLI DON MAHSULOTLARINI YETISHTIRISHNI DAVLAT TOMONIDAN QO'LLAB-QUVVATLASH YO'NALISHLARI (HINDISTON TAJRIBASI MISOLIDA).....	608
Mirsayd Xudaybergenov	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA AHOLINING FAROVONLIGI VA DAROMAD MANBALARINI STATISTIK TAHLILI	612
Mamatkulov Baxtiyor Xalmuradovich	

KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINING RAQOBATBARDOSHLIGINI RIVOJLANTIRISH VA BOSHQARUV MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH.....	618
<i>Muxamedjanova Maxfuza Baxodir qizi</i>	
MOLIYAVIY AKTIVLARNING IQTISODIY MOHIYATI, MAZMUNI HAMDA KLASSIFIKATSIYASI.....	627
<i>Odiljonova Oybarchin Fayzullo qizi</i>	
XALQARO MOLIYA INSTITUTLARI ORQALI MAMLAKATIMIZ LOYIHALARINI AMALGA OSHIRISH TARTIBI TAHLILI.....	631
<i>Rasulova Dilfuza Valiyevna</i>	
HUDUDNI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA IQTISODIY SALOHİYATNING O'RNI	636
<i>Avazbek Xalbekov</i>	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA SABZAVOTCHILIK TARMOG'INING RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI.....	642
<i>Sobir Xasanov</i>	
IMPACT OF REGIONAL INFRASTRUCTURE AND NATURAL RESOURCE UTILIZATION ON THE DEVELOPMENT OF ECOLOGICAL TOURISM (A DISTRICT-LEVEL ANALYSIS OF THE SAMARKAND REGION, UZBEKISTAN)	650
<i>Toyirova Shohista Bobobekovna</i>	
INNOVASION IQTISODIYOT SHAROITIDA OLIY TA'LIM TIZIMINI RIVOJLANTIRISHNING IJTIMOIIY-IQTISODIY OMILLARI	657
<i>Talapova Nargiza Baxriddinovna</i>	
BOZOR BEQARORLIGI SHAROITIDA BANK OBRO'SINI STRATEGIK RESURS SIFATIDA BARQARORLIGINI OSHIRISHNING NAZARIY ASOSLARI.....	661
<i>Yuldasheva Kamola Qosimjonovna, Ziyeva Muhtasar Mansurdjanovna</i>	
O'ZBEKISTONDA DAVLAT PENSIYA TIZIMINING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASH MASALALARI	667
<i>Pardayev Farrux Muzaffarovich</i>	
RAQAMLI TRANSFORMASIYA SHAROITIDA MENEJERLARNING RAQAMLI KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISH.....	671
<i>Sharipova Zulfiya Shokirjonovna</i>	
FUQAROLAR ISHTIROKIGA ASOSLANGAN TASHABBUSLI BUDJETLASHTIRISH TIZIMI VA UNING IJTIMOIIY-IQTISODIY AHAMIYATI	677
<i>Shukurova Parizod, Soatova Nodira Boboxonovna</i>	
O'ZBEKISTON QISHLOQ HUDUDLARINING BARQAROR RIVOJLANISH YO'NALISHLARIDA QISHLOQ TURIZMI VA EKOTURIZM – ASOSIY USTUVOR YO'NALISHLARI	682
<i>Abduraxmanova Aqida Fayzulla qizi</i>	
KORXONALARDA MOLIYAVIY HISOBOTLARNING SHAFFOFLIGINI TA'MINLASHDA BUXGALTERIYA HISOBINING ROLI	691
<i>Alimbay Shamshetov</i>	
BARQAROR IQTISODIY RIVOJLANISHDA YASHIL INVESTITSIYALARNING MOLIYAVIY MEXANIZMLARI	694
<i>Saule Ibragimova</i>	
ANALYSIS OF THE STATE OF ELECTRICITY GENERATION BY WIND POWER PLANTS.....	698
<i>Saidov Mash'al Samadovich</i>	
TRANSFORMING TOURISM EDUCATION IN UZBEKISTAN: AN INSTITUTIONAL ANALYSIS OF PERSONNEL TRAINING SYSTEMS.....	706
<i>Abdullakhujaev Abdukodirkhuja, Ochilova Hilola Farmonovna</i>	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA MOLIYAVIY HISOBOTLAR AUDITINI TAKOMILLASHTIRISH.....	713
<i>Elomonov Dadaxon Ozodullayevich</i>	
MAHALLIY BOSHQARUVDA YETAKCHILIK KONSEPSIYASI ORQALI FAOLIYAT SAMARADORLIGINI OSHIRISH (FARG'ONA VILOYATI MISOLIDA)	718
<i>Siddikov Abdusalom Abdumalikovich</i>	

NEW ECONOMIC PHENOMENA: FINANCING CONSUMPTION AND SAVINGS IN THE TRANSITION TO AN EXPECTATION ECONOMY	724
Isomov Bekmurod Sayfiddinovich	
XIZMAT KO'TSATISH SOHASIDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK YO'NALISHIDA INSTITUTSIONAL O'ZGARISHLARNI AMALGA OSHIRISHNING OBYEKTIV ZARURIYATI	730
Sh.A.Sultonov	
MINTAQALARNING INVESTITSION SALOHİYATINI BAHOLASHNING ZAMONAVIY METODOLOGIK YONDASHUVLARI VA ULARNING IJTIMOİY-IQTISODIY RIVOJLANISHGA TA'SIRI	737
Qobilov Anvar Eshpo'latovich	
KICHIK VA O'RTA BIZNESNI QO'LLAB-QUVVATLASH INFRATUZILMASINI RIVOJLANTIRISH.....	741
Madraimova Marxamat Raximberganovna	
ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ ЭФФЕКТИВНОГО ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ТУРИСТСКО-РЕКРЕАЦИОННОГО ПОТЕНЦИАЛА РЕГИОНА.....	748
Усманова Зумрад Исламовна	
TITLE: PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP AS A MECHANISM FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF THE TOURISM SECTOR IN UZBEKISTAN.....	753
Suxrobbek M. Salayev	
XORAZM VILOYATI TASHQI IQTISODIY FAOLIYATIDAGI TARKIBIY O'ZGARISHLARNI BAHOLASH VA UNI OPTIMALLASHTIRISH ISTIQBOLLARI.....	761
Urunov Farrux Shanazarovich	
O'ZBEKISTONDA DAVLAT AUDITI TIZIMINING STRATEGIK TRANSFORMATSIYASI: INSTITUTSIONAL ISLOHOTLAR VA RAQAMLI MONITORINGNING STRATEGIK AHAMIYATI.....	765
Turabov Baxodir To'xtamishovich	
TURIZM SOHASIDA BANDLIKNING 2025-2030-YILLARDAGI PROGNOZ PARAMETRLARI.....	770
N.I. Shermamatova	
BO'SH TURGAN DAVLAT KO'CHMAS MULK OBYEKTLARIDAN SAMARALI FOYDALANISHNI TASHKIL ETISHNING AHAMIYATLI JIHLARI (O'ZBEKISTON MISOLIDA).....	776
Sanjarov Zuxriddin Dilshod o'g'li, Astonaqulov Muzaffar Muxsin o'g'li	
TIJORAT BANKLARINING RESURS BAZASI BARQARORLIGINI TAVSIFLOVCHI KO'RSATKICHLAR.....	781
Bolibekov Shahboz Baxodir o'g'li	
MOLIYA-KREDIT JARAYONLARI: INVESTITSION FAOLLIKNI TA'MINLASH MEXANIZMI SIFATIDA.....	787
Madaminov In'omjon Ozodovich	
YASHIL IQTISODIYOTDA RESURLARDAN SAMARALI FOYDALANISHNING NAZARIY ASOSLARINI TAKOMILLASHTIRISH MEXANIZMLARI	792
Karimov Islombek Bekpo'lat o'g'li	
OLIY TA'LIMDA ILMIY TADQIQOTLAR VA ISHLAB CHIQRISH INTEGRATSIYASI SAMARADORLIGI.....	798
Uzaydullayev Sherzod Shukurullayevich	
XUSUSIY MAKTABLARNING BOSHQARUV TIZIMINI QAROR QABUL TIZIMLARI VA O'RGANUVCHI ANALITIKASI YORDAMIDA YANGILASHNING YO'LLARI	802
Esanova Shohida	
MOLIYA BOZORIDA TIJORAT BANKLARI RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA ISLOMIY MOLIYA INSTRUMENTLARIDAN FOYDALANISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	812
Abduraxmanova Matluba Maxamadaminovna	
KORXONALARDA KREDITOR QARZDORLIKNI BARTARAF ETISH YO'LLARI	819
Mirzaev Ozod Furkatovich	
ЛЕКСИЧЕСКАЯ КОМПЕТЕНЦИЯ КАК КЛЮЧЕВОЙ КОМПОНЕНТ ПРОДУКТИВНОЙ ПИСЬМЕННОЙ РЕЧИ.....	824
Киличева Феруза Бешимовна	
MODERN MECHANISMS FOR MONITORING REGIONAL DEVELOPMENT IN THE CONTEXT OF DIGITAL ECONOMY	828
Karimova Shirin Zokhid qizi	

АЛЬТЕРНАТИВНЫЕ МЕТОДЫ КРЕДИТНОГО СКОРИНГА ДЛЯ НАСЕЛЕНИЯ БЕЗ БАНКОВСКОЙ ИСТОРИИ В УЗБЕКИСТАНЕ	833
Шухратова Мадинабону Икром кизи	
SHAHAR EKOLOGIYASI: SHAHAR EKOTIZIMLARI VA BARQAROR RIVOJLANISH	841
Erkiniva Mukarram Olimjon qizi	
CHAKANA SAVDO XIZMATLARINI KO'RSATUVCHI KORXONALARDA SAMARADORLIKNI OSHIRISHNING XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASI	845
Abdug'aniyev Oybek Akmaljon o'g'li	
KUZATUV KENGASHI XUSUSIYATLARINING KORPORATIV BOSHQARUV SAMARADORLIGIGA TA'SIRI: NAZARIY VA KONSEPTUAL YONDASHUV.....	850
Jumayeva Go'zal Sherxon qizi	
EKONOMETRIK MODELLASHTIRISH NATIJALARI NODAVLAT NOTIJORAT TASHKILOTLARI FAOLIYATINI BOSHQARISHDA MUHIM AMALIY AHAMIYAT.....	854
Sattorov Firdavs Ziyodullayevich	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISHDA TIJORAT BANKLARINING O'RNI.....	858
Abduholikov Kamoldin Mahammadjonovich	
SANOAT KORXONALARINING HUDUDLAR KESIMIDAGI RIVOJLANISH TENDENSIYALARINI STATISTIK TAHLIL QILISH.....	862
Muydinov Xusniddin Nuriddin o'g'li	
O'ZBEKISTONDA XIZMATLAR EKSPORTINI RIVOJLANTIRISHNING EKOLOGIK JIHLATLARI.....	867
Qodirjonov Adxamjon Muxtorjon o'g'li	
INKLYUZIV TA'LIMNI MOLIALASHTIRISHNING XALQARO MODELLARI VA ULARNING SAMARADORLIGI.....	872
Muxamedjanova Dilshodxon Muzaffarovna	
SANOAT KORXONALARIDA "YASHIL" TRANSFORMATSIYA JARAYONINING XUSUSIYATLARI.....	877
Ismatulloeva Madinabonu Fozil qizi	
TO'QIMACHILIK SANOATI MAHSULOTLARINING RAQOBATBARDOSHLIGINI TA'MINLASH	884
Kadirova L.G.	
MAIN DIRECTIONS FOR DEVELOPING SOCIAL ENTREPRENEURSHIP IN THE REGION	887
Nasretdinova Farangis Odilovna	
THE IMPORTANCE OF MARKETING COMMUNICATIONS IN THE SERVICES SECTOR	895
Mamatkulova Shoira Djalolovna	
AHOLI DAROMADLARINI OSHIRISH — ICHKI TALABNI RAG'BATLANTIRISH VA KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISH OMILI.....	900
Mustafoev G'olib Sultonmurodovich, Abruiev Abdumalik Oynazarovich	
BIZNES JARAYONLARINI MODELLASHTIRISH VA ULARNI QO'LLASHNING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI	906
Qarshiyeva Moxinur Olim qizi	
KORXONADA RAQAMLI IQTISODIYOTNI JORIY ETISHNING IQTISODIY AHAMIYATI	911
Salimova Husniya Rustamovna	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI: BUXORO VILOYATI MISOLIDA.....	918
Zayavitdinova Nafisa Muxammadovna	
XALQARO MOLIYA INSTITUTLARI MOLIVAVIY MAHSULOTLARI VA ULARNING O'ZBEKISTON IQTISODIY RIVOJLANISHIDAGI ROLI	926
Rasulova Dilfuza Valiyevna	
O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIDA IQTISODIY O'SISH VA MEHNAT BOZORI KO'RSATKICHLARINING DINAMIKASI.....	932
Qodirov Asliddinxo'ja Mahammadjon o'g'li	
FOYDALANUVCHI SADOQATINI SHAKLLANTIRISHNING MARKETING VA NEYROMARKETING MEXANIZMI SIFATIDA GEYMIKATSIIYA ELEMENTLARINI QO'LLASH: DODO PIZZA MOBIL ILOVASI MISOLIDA EMPIRIK TAHLIL	937
Yuldashev Jamshid Abrarovich, Daminova Nilufar Bahrom qizi	

KORXONADA XODIMLARNI BOSHQARISHNING TASHKILYI MEKANIZMLARINI SHAKLLANTIRISH	945
Sadriddinova Sevinchxon Sadriddin qizi	
TIKUV-TRIKOTAJ KORXONALARIDA XODIMLAR MOTIVATSIYASI VA MEHNAT UNUMDORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	948
Murodova Zilola Asatulla qizi	
KUZATILMAYDIGAN IQTISODIYOT TUSHUNCHASI, SHAKLLARI, TURLARI VA YUZAGA KELISH OMILLARI.....	952
Abdullayev Shavkat Nasriddinovich	
NODAVLAT OLIY TA'LIM TASHKILOTLARIDA XARAJATLAR SMETASI VA SHTATLAR JADVALINI SHAKLLANTIRISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	959
Yaqubova Nodira Olim qizi	
РАЗВИТИЕ, РИСКИ, ОБЕСПЕЧЕНИЕ УСТОЙЧИВОСТИ ТУРИСТИЧЕСКОЙ ОТРАСЛИ УЗБЕКИСТАНА В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ.....	964
Бабаджанова Лола Шопулатовна, Срождиддинова Зарина Хайриддиновна	
KOMPANIYALARNING FOND BOZORIDAGI ISHTIROKINI RAG'BATLANTIRISH AHAMIYATI.....	970
Mamataliyev Bobur Saidnazar o'g'li	
GLOBALLASHUV SHAROITIDA INTELLEKTUAL TA'MINOT ZANJIRI TEXNOLOGIYALARINING XALQARO TADBIRKORLIKDAGI O'RNI	977
Xudayberdiyev Otabek Absalomovich	
HUDUD IQTISODIYOTINI RIVOJLANTIRISHDA MAHALLIY DAVLAT HOKIMIYATI ORGANLARINING INSTITUTSIONAL SALOHİYATI: NAZARIY TALQIN VA YAPONIYA, GERMANIYA, XITOIY TAJRIBASI	983
Bekchanov Davron Masharipovich	
O'ZBEKISTONDA AHOLI BANDLIGINI OSHIRISH VA MEHNAT FAOLIYATI UNUMDORLIGINING IQTISODIY YUKSALISHDAGI O'RNI.....	988
Anvarova Lobarxon	
TURIZM SOHASIDA HAYOT SUG'URTASI TIZIMINING IQTISODIY-HUQUQIY ASOSLARI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI: XALQARO TAJRIBA VA MILLIY AMALIYOT	992
J.Kamalova	
MADANIYAT SOHASI MUASSASALARINI AUDITDAN O'TKAZISHNING XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASI	999
Annayev Abdurasul Abdurashidovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA ALOQA XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISHNING DAVLAT TOMONIDAN TARTIBGA SOLISH ASOSIY YO'NALISHLARI.....	1004
Nazarov Sanjar Nasridinovich	
KORXONALARDA MARKETING MEKANIZMINI TAKOMILLASHTIRISHNING IQTISODIY MOHIYATI VA AHAMIYATI (BUXORO VILOYATI KORXONALARI MISOLIDA).....	1009
Sirojov Oxunjon Odil o'g'li	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA ISH BILAN BANDLIKNI RIVOJLANTIRISHNING INSTITUTSIONAL VA IQTISODIY MEKANIZMLARI	1015
Bobojonov To'liqinbek Maxmud o'g'li	
ERKIN IQTISODIY ZONALAR UCHUN RAQAMLI BOSHQARUV VA INVESTITSIYA MONITORINGINING MUALLIFLIK MODELI	1020
Abdiyev Alimardon Chorshanbiyevich, Shamsiyeva Ruxsora Nasirovna	
IQTISODIY BARQARORLIKNI TA'MINLASHDA BUXGALTERIYA VA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING O'RNI	1025
Kunduzova Kumrixon Ibragimovna, Jo'rayev Asadbek Anvarjon o'g'li	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ИНСТИТУЦИОНАЛЬНОЙ СРЕДЫ ДЛЯ РАЗВИТИЯ МАЛОГО БИЗНЕСА И ЧАСТНОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В УЗБЕКИСТАНЕ	1031
Камилова Наргиза Абдукажоровна	
THE ADDITIONALITY GAP: EVALUATING THE SYNERGY BETWEEN GREEN FINANCE AND MACROECONOMIC STABILITY IN EMERGING ECONOMIES	1036
Ataxanov Umidbek Olimovich	

АХОЛИНИ ИJTIMOИЙ НИМОЙА ҚИЛИШ ТИЗИМИДА СУН'ИЙ ИНТЕЛЛЕКТ: О'ЗБЕКИСТОН RESPUBLIKASI MISOLIDA JORIЙ ETISH IMKONIYATLARI VA XIZMATLAR SIFATINI OSHIRISH MASALALARI	1042
Xidirbayev Baxrom Baxtiyarovich	
OROL BO'YI MINTAQASIDA IQLIM O'ZGARISHINING IJTIMOИЙ-IQTISODIЙ OQIBATLARI VA ZAIF AHOLI QATLAMLARIGA TA'SIRI	1047
Madenova Elmira Nzamatdinovna	
УЛУЧШЕНИЕ УПРАВЛЕНИЯ ФИНАНСОВЫМИ РИСКАМИ ЧЕРЕЗ ЦИФРОВИЗАЦИЮ В ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ: СИСТЕМАТИЧЕСКИЙ ОБЗОР	1052
Эргашев Мухиббек Аслам угли	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA KIMYO SANOATI KORXONALARINING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH.....	1057
Xaydarova Kamola Axinjanovna, Umaraliyev Asliddin Faxriddin o'g'li	
BARQAROR IQTISODIЙ O'SISHNI TA'MINLASHDA "YASHIL" LIZINGNI JORIЙ ETISH IMKONIYATLARI	1062
Latipova Shaxnoza Maxmudovna	
ПРЕФЕРЕНЦИИ И РИСКИ УЗБЕКИСТАНА ОТ ИНИЦИАТИВЫ «ОДИН ПОЯС, ОДИН ПУТЬ»	1067
Wang Jianhong, Наров Улугбек Ирискулович	
DAVLATNING IQTISODIЙ SIYOSATINI TAKOMILLASHTIRISHDA XALQARO TAJRIBALARDAN FOYDALANISH.....	1071
Karimov Ulug'bek Mirzajon o'g'li	
TA'LIM TIZIMIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA JARAYONLARI	1075
Quralov Nurxissa Iles o'g'li	
TURIZM SOHASIDA TRANSPORT XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISHNING TASHKILIY-IQTISODIЙ MEХANIZMI.....	1082
Haydarov Jasur Baxodir o'g'li	
O'ZBEKISTONDA AUDITORLIK FAOLIYATINING ISTIQBOLLARI.....	1087
Mamatov Xabibulla Mamatovich	
O'ZBEKISTON ZIYORAT TURIZMI BRENДИNI SHAKLLANTIRISHDA MUQADDAS QADAMJOLARNING MARKETING SALOHİYATI	1091
Turayev Ziyadulla Norsoatovich	
ASOSIY KAPITALGA YO'NALTIRILGAN INVESTISIYALARNI MOLIYALASHTIRISH MANBALARINI TAKOMILLASHTIRISH	1095
Xoshimov Sobir Murtazayevich	
KREATIV IQTISODIYOTNING TARKIBI, TASNIFI VA RIVOJLANTIRISH OMILLARI.....	1103
Daminova Madinaxon Bahromjon qizi	
TURIZM TURLARINI DIVERSIFIKATSİYALASHDA ZAMONAVIY TENDENSIYALAR VA INNOVATSION YONDASHUVLAR.....	1110
Saidova Dilfuza Abdufattohovna	
O'ZBEKISTONDA OBLIGATSİYALAR BOZORINING RIVOJLANISHI VA UNING IQTISODIЙ AHAMIYATI	1117
Muxammedova Zarina Murodovna	
SUG'ORILADIGAN YERLARNING EKOLOGIK HOLATINI YAXSHILASHNING IQTISODIЙ MEХANIZMINI TAKOMILLASHTIRISHDA JAHON TAJRIBALARI	1121
Sultonov Xudoyshukur G'ayratovich	
IQTISODIЙ RESURLARDAN SAMARALI FOYDALANISH BO'YICHA ILG'OR XORIЙ TAJRIBASI.....	1126
Xaydarov Ravshan Xikmatullaevich	
ВЛИЯНИЕ ТОРГОВОГО БАЛАНСА УЗБЕКИСТАНА И КИТАЯ НА РАЗЛИЧНЫЕ ОТРАСЛИ.....	1131
He Xiaoqu, Уркинбаев Т. А.	
РОЛЬ ПРЯМЫХ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ В РЕФОРМИРОВАНИИ ЭКОНОМИК СТРАН ПЕРЕХОДНОГО ТИПА	1135
Qian Xuanhong, Наров Улугбек Ирискулович	
"YASHIRIN IQTISODIYOT"NING ULUSHINI QISQARTIRISHDA AUDITNING O'RNI	1140
Qo'shmatov Otaxon Qurbonaliyevich	

TRANSFERRING PORT MULTIMODAL COORDINATION CAPABILITIES ACROSS INSTITUTIONAL CONTEXTS: LOCALIZATION MECHANISMS IN THE CHINA-UZBEKISTAN LOGISTICS CORRIDOR.....	1146
Mu Zhendi	
TURIZM XIZMATLARINING SIFATINI OSHIRISH ORQALI MEHMONDO'STLIK INDUSTRIYASINI RIVOJLANTIRISH.....	1156
Z.T. Bakayev	
ESG-ПРИНЦИПЫ В СТРОИТЕЛЬСТВЕ УЗБЕКИСТАНА: ОТ ПЕРВЫХ ИНИЦИАТИВ К ФОРМИРОВАНИЮ УСТОЙЧИВОЙ МОДЕЛИ ОТРАСЛИ.....	1161
Аблаева Валентина Борисовна	
KAMBAG'ALLIK DARAJASINI PASAYTIRISHDA ISHLAB CHIQRISH FAOLIYATINI KENGAYTIRISHNING O'RNI	1169
Saparov Murod Irgashovich	
O'ZBEKISTONDA YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISH VA IQTISODIY O'SISH O'RTASIDAGI BOG'LIQLIK: EKONOMETRIK TAHLIL.....	1173
Qo'ziboyev Behzod Hamidovich	
"2025-YIL YAKUNI BO'YICHA O'ZBEKISTONDA INFLYATSIYA OMILLARI: IMF VA MARKAZIY BANK MA'LUMOTLARI TAHLILI"	1177
Ergashev E'zozbek Umirzakovich, Vaxabov A.V.	
KORXONANING IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA RAQOBAT RAZVEDKASIDAN FOYDALANISHNING XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASI	1183
Tursunxo'jayev Sardor Jamoliddin o'g'li	
O'ZBEKISTON HUDUDLARIDA AHOLI MIGRATSIYASI TAHLILI (2010-2024 YILLAR).....	1188
Hojiyev Tal'at Toshpo'latovich	
ВОПРОСЫ ПРИМЕНЕНИЯ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА В ОТРАСЛЯХ ЭКОНОМИКИ УЗБЕКИСТАН	1192
Аман Тургунович Кенжабаев, Бахтияр Бадриддинович Садриддинов	
SANOAT KORXONALARIDA YASHIL IQTISODIY FAOLIYATNI BAHOLASH USULLARI VA ULARNI TAKOMILLASHTIRISH.....	1200
Zuxurova Nargiza Abdusattarovna	
O'ZBEKISTONDA YASHIL IPOTEKANI TASHKIL ETISH VA BOSHQARISH AMALIYOTI.....	1204
Berdinazarov Zafar Ulashovich, Xayitov Bobirbek Ergashevich	
XALQARO STANDARTLARGA MUVOFIQ IKKIYOQLAMA SOLIQQA TORTISHNI BARTARAF ETISH MEKANIZMLARINING TAHLILI.....	1212
Rajapov Shuxrat Zaripbayevich	
SURXONDARYO VILOYATIDA YASHIL IQTISODIYOTNING HOZIRGI HOLATI VA YASHIL TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISH ISTIQBOLLARI	1221
Sharofitdinov Shaxzod Damin o'g'li	
TOSHKENT SHAHRIDA EKOLOGIK HOLAT YOMONLASHUVINING TASHQI INVESTITSIYALARGA TA'SIRI.....	1228
Poyonov Jamshid	
RAQAMLI TURIZM PLATFORMALARIDA KONTENT TAHLILI HAMDA SAMARADORLIK KO'RSATKICHLARI	1232
Janzakov Bekzot Kulmamat o'g'li	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA OLIY TA'LIM SOHASIDA INVESTITSION RISKLARNI BAHOLASH TENDENSIYALARI.....	1240
Jonuzokov Mirzabek Kulmamatovich	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASI QURILISH MATERIALLARI SANOATIDA SIRKULAR BOSHQARUV STRATEGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	1246
Utegenov Ilham Baxtiyarovich	
GO'SHT YETISHTIRISHDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISH ORQALI ISHLAB CHIQRISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH (JIZZAX VILOYATI MISOLIDA)	1250
Otabekov Javdod Nurulla o'g'li	

O'ZBEKISTONDA TASHQI AUDIT TIZIMINING RIVOJLANISHI VA UNI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	1256
Ibayev Xo'jabek, Ergashev Olloyor Furqat o'g'li	
SCIENTIFIC AND METHODOLOGICAL BASES OF THE DEVELOPMENT OF SEPARATE SEGMENTS ... OF REGIONAL BUSINESS TOURISM	1261
Musayeva Shoira Azimovna, Usmonova Dilfuza Ilkhomovna	
QISHLOQ XO'JALIGIDA "YASHIL" TRANSFORMATSIYANING XUSUSIYATLARI	1267
Tabayev Azamat Zaripbayevich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA O'ZBEKISTONDA ELEKTRON TIJORATNI RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY AHAMIYATI	1272
Babanazarova Gulzar Ziuatdinovna	
EKOLOGIK SOLIQLARNI HISOBLASH VA UN DARISH METODOLOGIK ASOSLARINI YARATISH	1276
Sadullayev Rasulbek Palvanbayevich	
IQTISODIYOTDA ZAMONAVIY TEXNOLOGIK SANOAT ZONALARINI TASHKIL ETISHNING IQTISODIY VA IJTIMOY AHAMIYATI	1281
Fayziyeva Iroda Shuhrat qizi	
CAPITAL ADEQUACY AND FINANCIAL STABILITY OF COMMERCIAL BANKS IN UZBEKISTAN	1286
Shokhrukh Komilov	
RAQAMLI IQTISODIYOTDA TURIZM SOHASINI STATISTIK BAHOLASH METODOLOGIYASI	1291
Jumanova Zilola Tuychiyevna, Sur'atova Mohiraxon Shavkat qizi	
AYOLLAR TADBIRKORLIGINI RIVOJLANISHINI BAHOLASHNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI	1296
Raximova Moxigul Isroiljonovna	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASINI RIVOJLANTIRISHDA HUDUDIY TAMOYILLARNING O'RNI	1300
Abduraimov Dilshod Muratkulovich	
ENHANCING STRATEGIC MANAGEMENT IN TOURISM SERVICE ENTERPRISES IN UZBEKISTAN: A SWOT-BASED ANALYSIS	1304
Mustafakulova Sitara Shukhratovna	
SUG'URTA KOMPANIYALARIDA AXBOROT TIZIMLARIDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH ORQALI MOLYAVIY BARQARORLIKKA ERISHISH YO'NALISHLARI	1310
Maxmudov Abduxalil Abduraxmon o'g'li	
O'ZBEKISTON AHOLISI JINSI NISBATINING HUDUDIY VA YOSH FARQLANISHINI STATISTIK TADQIQI	1314
Toshmatov Zoyir Xudayberganovich, Begalova Durдона Baxodirovna	
MAMLAKATDA INVESTITSIYA MUHITNI YAXSHILASH ORQALI INVESTITSION JOZIBADORLIKNI OSHIRISH YO'LLARI	1321
Roza Xudaybergenova	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA AHOLI BANDLIGINING INNOVATSION VA MOSLASHUVCHAN SHAKLLARINI RIVOJLANTIRISH	1326
Umarova Gulandom Tumanovna	
ГОСУДАРСТВЕННО-ЧАСТНОЕ ПАРТНЕРСТВО В КОММУНАЛЬНОЙ СФЕРЕ: СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ ОПЫТА КИТАЯ И ВЕЛИКОБРИТАНИИ И ВОЗМОЖНОСТИ УЗБЕКИСТАНА	1330
Гулмаматова Дурдона Шерали кизи	
KONSTRUKTIV MASALANI YECHISH USLUBI	1334
Azimov Alisher, Sabirova Dildora, Tairova Nafisa	
ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ И ПРАКТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ФОРМИРОВАНИЯ КОНСОЛИДИРОВАННОЙ ФИНАНСОВОЙ ОТЧЕТНОСТИ	1338
Махмудова Наргиза Давлят кизи	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYALAR JARAYONIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING BUXGALTERIYA HISOBIDAGI TA'SIRI	1343
Mardonov Mamed Shavkatovich, Suyunov Raxmatillo Raximberdi o'g'li	
АНАЛИЗ И СПОСОБЫ ПОВЫШЕНИЯ ФИНАНСОВО-ДЕЛОВОЙ АКТИВНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ	1347
Ахмедова Азиза Тохириевна	

MAKROIQTISODIY TEBRANISHLAR VA IQTISODIY SIKLLAR: SABABLARI VA RIVOJLANISHGA TA'SIRI.....	1352
Muxammedov Murod Muxamedovich	
O'ZBEKISTONDA VAZIRLIK VA IDORALARDA ICHKI AUDIT XIZMATLARI FAOLIYATINI BAHOLASH VA SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'NALISHLARI.....	1356
Ibragimova Muxlisa Abdulxakimovna	
HUDUDNING IJTIMOIIY-IQTISODIY RIVOJLANISHIDA TURISTIK-REKREATSION SALOHİYATNING MAZMUNI VA ILMIY TALQINI.....	1362
Usmanova Zumrad Islamovna	
ВЛИЯНИЕ ТОРГОВОГО БАЛАНСА УЗБЕКИСТАНА И КИТАЯ НА РАЗЛИЧНЫЕ ОТРАСЛИ.....	1366
He Xiaocu, Уркинбаев Т. А.	
TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINI KREDITLASH AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISHNING INSTITUTSIONAL VA MOLIYAVIY JIHATLARI TOSHKENT DAVLAT IQTISODIYOT UNIVERSITETI.....	1370
Ruziyeva Dilobar Isomjonovna, No'monova Hilola Muftillo qizi	
SUG'URTA VA FOND BOZORLARI O'RTASIDAGI O'ZARO INTEGRATSIYA BO'YICHA HORIJ TAJRIBASI.....	1375
Kengesbaeva Suluxan Maxsetbay qizi	
ЭКОНОМИЧЕСКОЕ СОДЕРЖАНИЕ ЭКСПОРТА СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОЙ ПРОДУКЦИИ И ЕГО РОЛЬ В РАЗВИТИИ РЕГИОНА.....	1380
Тулибаева Камола	
АНАЛИЗ ЛИКВИДНОСТИ БАНКОВ И ЕЁ ВЛИЯНИЕ НА ФИНАНСОВУЮ УСТОЙЧИВОСТЬ БАНКОВСКОЙ СИСТЕМЫ.....	1385
Ходжаева Феруза Авазхановна	
XORAZM VILOYATINING TASHQI SAVDO TAHLILI VA ISTIQBOLLARI.....	1389
Qurbanov Feruz Bahramovich	
INNOVATSION IQTISODIYOTDA INSON KAPITALINI BARQAROR RIVOJLANTIRISHNING ASOSIY VAZIFALARI.....	1395
Alimova Oydin Baxtiyarovna	
OUTSOURCING: A MODERN WAY TO INCREASE THE EFFICIENCY OF ENTERPRISES.....	1402
Dauletaliyeva Aymereke Sagievna	
O'ZBEKISTONDA YUK VAGONLARINI ISHLAB CHIQRISHNING IJTIMOIIY-IQTISODIY SAMARADORLIGI.....	1406
Kaydarov Ismatulla	
O'ZBEKISTONDA INNOVATSION FAOLIYATNING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI VA INNOVATSION INFRATUZILMANING RIVOJLANISHI.....	1412
Tursunova Nazokat Tolibjonovna	
O'ZBEKISTON BANK TIZIMIDA AKTIVLAR SIFATINI MUSTAQIL BAHOLASH (AQR) MARKAZINI TASHKIL ETISH IMKONIYATLARI.....	1418
Suxrob G'aybulloev	
DAVLAT MOLIYAVIY NAZORATINING BUDJET MABLAG'LARIDAN OQILONA FOYDALANISHNI TA'MINLASHDAGI O'RNI.....	1427
Kasimova Gulyor Axmatovna, Esenbayeva Biybinaz Maxmut qizi	
INNOVATSION MENEJMENT METODOLOGIYASI: NAZARIY ASOSLARI VA ZAMONAVIY BOSHQARUV TIZIMIDAGI AHAMIYATI.....	1432
Atamatov Abduxalil Salomovich	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIGA INVESTITSİYALARNI "CROWD INVESTING" PLATFORMALARI ORQALI JALB ETISH.....	1437
Ibragimov G'anjon G'ayratovich	
TURIZM KLASSTERLARINING EVOLUTSIYASI: AN'ANAVIY MAJMUALARDAN RAQAMLI KLASSTERLARGACHA.....	1441
Yazdanova Shohista Tuyg'un qizi	
IPO O'TKAZISH BOSQICHLARI: XALQARO TAJRIBA VA O'ZBEKISTON AMALIYOTI TAHLILI.....	1446
Mamatmurodov Alisher Saparboyevich	

RAQAMLASHTIRISH SHAROITIDA KORPORATIV MADANIYATNING ZAMONAVIY BIZNESNI RIVOJLANTIRISHDAGI O'RNI.....	1455
Suyunov Dilmurod Xolmuradovich	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASIDA SUV RESURSLARINI SAMARALI TAQSIMLASHNING IJTIMOIIY-IQTISODIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	1463
Amanbaev Amanali Ortazbaevich	
FORECASTING THE EFFICIENCY OF SOLID WASTE RECYCLING IN INDUSTRIAL ENTERPRISES.....	1467
Axmedov Sheramat Umurxojayevich	
XIZMATLAR SOHASIDA KICHIK BIZNES FAOLIYATI SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASI.....	1472
Toxirova Gavxaroy Tolibjon qizi	
PROBLEMS AND SOLUTIONS IN THE INSTITUTIONAL TRANSFORMATION OF ACCOUNTING AND AUDITING SYSTEMS IN THE DIGITAL ECONOMY.....	1477
Jumanazarov Ruzimurod, Rabbimov Elbek	
TADBIRKORLIK VA HUNARMANDCHILIKNI RIVOJLANTIRISHNING XORIJIY DAVLATLAR TAJRIBASI VA ULARDAN MAMLAKATIMIZDA FOYDALANISH YO'NALISHLARI.....	1481
Tuxtasinov Zafarjon Odiljonovich	
XORAZM VILOYATIDA SUV RESURSLARI TANQISLIGI VA TUPROQ DEGRADATSIYASINING MINTAQANING EKOLOGIK-IQTISODIY HOLATIGA TA'SIRI.....	1486
Djumaniyazov Farruxbek Abdulla o'g'li	
O'ZBEKISTON EKSPORT SALOHIYATINING HUDUDIY TAFOVUTLARI TAHLILI: XORAZM VILOYATI MISOLIDA (2021–2025)	1491
Yaqubov San'at Shonazarovich	
KICHIK VA O'RTA AGROBIZNESLARNING EKSPORT SALOHIYATINI RIVOJLANTIRISHDA DAVLAT QO'LLAB-QUVVATLASH MEXANIZMLARI.....	1501
Muxitdinov Shuxrat Ziyavitdinovich	
WTO ACCESSION AND ECONOMIC DEVELOPMENT IN UZBEKISTAN: LESSONS FROM VIETNAM AND KAZAKHSTAN	1507
J.Ya. Nurillaev	
MILLIY IQTISODIYOTDA TASHQI EKOLOGIK ZARARLARNI ICHKILASHTIRISH MEXANIZMLARI	1513
Sodikov Zokir Rustamovich	
KRIPTOBIRJA AXBOROT TIZIMIDA SERVER YUKLAMASINI SAMARALI BOSHQARISH MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH.....	1519
Shoaxmedova Nozima Xayrullayevna	
TEJAMKORLIK VA INNOVATSIYA: IQTISODIY O'SISHNING O'ZARO BOG'LIQLIGI.....	1524
Allaberganov Zakir G'ayibovich	
HUDUDIY RIVOJLANISHDA MAHALLIY BUDJET VA MOLIYAVIY MANBALARNI DIVERSIFIKATSIYA QILISH MEXANIZMLARI	1530
Sharipov Abror Komilovich	
O'ZBEKISTON O'RTA BIZNES KORXONALARIDA TOVAR-MODDIY ZAXIRALAR AUDITINI TAKOMILLASHTIRISH: MUAMMOLAR, SABABLAR VA KOMPLEKS YECHIMLAR.....	1538
Kutimov Baxtiyor, Abduraimova Maftunaxon Axmatovna	
FISKAL SIYOSAT VA IQTISODIY O'SISH O'RTASIDAGI BOG'LIQLIK: DAVLAT QARZI, INVESTITSIYALAR VA SOLIQ YUKLAMASI TA'SIRINING EKONOMETRIK BAHOLASHI.....	1541
Nazarova Ra'no Rustamovna, Najmiddinov Yahyo Fazliddin o'g'li	
YAYLOV CHORVACHILIGIDA HUDUDIY IXTISOSLASHUVNI SHAKLLANTIRISH VA BARQAROR RIVOJLANISH OMILLARI	1550
Xalmirzaev Axmadjan Axunovich	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASI QURILISH MATERIALLARI SANOATIDA "YASHIL" MENEJMENTNI JORIY ETISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEXANIZMLARI.....	1555
Abdullaev Nokisbay Abdullaevich	

YASHIL IQTISODIYOTNING RIVOJLANISHIDA YASHIL SOLIQLARNING AHAMIYATI: IQTISODIY
TARAQQIYOT SARI YASHIL QADAM..... 1559
Sadullayev Rasulbek Palvanbayevich, Abdolnizozov Murodbek Madiyarovich

внедрение и влияние на различные отрасли экономики. Кроме того, рассматриваются экономические стратегии и практический опыт стран, успешно внедривших зеленые налоги в свою систему развития. На основе всестороннего анализа литературы в исследовании раскрывается многогранная взаимосвязь между целевыми зелеными налогами и экономическим развитием, а также подчеркиваются их преимущества и существующие проблемы. Результаты исследования показывают, что зеленые налоги выступают важным фактором формирования устойчивой, инклюзивной и экологически ответственной экономики. Это способствует не только защите окружающей среды, но и обеспечению долгосрочного экономического роста.

Ключевые слова: Green Economy, зеленые налоги, устойчивое развитие, экологическая интеграция, экономический рост.

KIRISH

Yashil iqtisodiyot konsepsiyasi iqtisodiy rivojlanishni rag'batlantirish bilan birga ekologik muammolarni hal qilishning dolzarb ehtiyojiga javoban shakllanmoqda. Yashil iqtisodiyot iqtisodiy o'sishni atrof-muhit degradatsiyasidan ajratgan holda, barqaror va mas'uliyatli resurs boshqaruvini rivojlantirishga xizmat qiladi. Ushbu jarayonga erishishda muhim siyosiy vositalardan biri yashil soliqlarni joriy etish hisoblanadi. Yashil soliqlar, shuningdek, ekologik soliqlar yoki eko-soliqlar deb ham atalib, uglerod emissiyasi, resurslarning kamayishi hamda atrof-muhitga salbiy ta'sir ko'rsatadigan mahsulotlar va faoliyat turlari uchun qo'llaniladigan yig'imlarni anglatadi. Ushbu soliqlardan olinadigan daromadlar, odatda, atrof-muhitni muhofaza qilish tashabbuslariga yo'naltiriladi va bu iqtisodiy rivojlanish hamda ekologik barqarorlikni qo'llab-quvvatlaydigan samarali tizimni shakllantiradi.

Ushbu maqola yashil soliqlarning yashil iqtisodiyotdagi o'rni va ekologik muammolarni hal qilish bilan birga iqtisodiy rivojlanishni rag'batlantirishdagi salohiyatini o'rganishga qaratilgan. Tadqiqot yashil soliqlarning nazariy asoslari hamda ularning yashil iqtisodiyot kontekstidagi dolzarbligini yoritishdan boshlanadi. Keyinchalik, yashil soliqlarni ishlab chiqish va amalga oshirish jarayonlari, turli yondashuvlar hamda muhim omillar tahlil qilinadi. Maqolada yashil soliqlarning iqtisodiyotning turli tarmoqlariga, jumladan, energetika, transport va qishloq xo'jaligiga ta'siriga alohida e'tibor qaratiladi. Shuningdek, rivojlanayotgan ijtimoiy-iqtisodiy jarayonlarni chuqurroq tushunish maqsadida turli mamlakatlarning amaliy tajribalari va yashil soliqlarni iqtisodiy strategiyalariga integratsiya qilish jarayonlari tahlil etiladi. Tadqiqot davomida yashil soliqlarning afzalliklari, mavjud muammolari va ularning samaradorligini oshirishga qaratilgan siyosiy tavsiyalar ishlab chiqiladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Yashil iqtisodiyot konsepsiyasi so'nggi yillarda jamiyatda katta e'tiborga sazovor bo'ldi, chunki u iqtisodiy o'sishni atrof-muhitni muhofaza qilish bilan muvozanatlashtirish zarurati kabi dolzarb masalalarni qamrab oladi. Herman E. Daly kabi olimlar iqtisodiy rivojlanish va ekologik barqarorlikning ko'p hollarda bir-biriga qarama-qarshi bo'lgan maqsadlarini muvofiqlashtirish zarurligini ta'kidlab, yashil iqtisodiyotni tushunish uchun ilmiy asos yaratdilar.

Yashil iqtisodiyot iqtisodiy faoliyatni barqaror tamoyillar asosida tashkil etishga intiladi hamda iqtisodiy o'sishning sayyoramizdagi cheklangan resurslar hisobiga amalga oshirilmasligini ta'minlashga xizmat qiladi. Yashil soliqlar ushbu maqsadlarga erishishda asosiy vosita sifatida tobora ko'proq e'tirof etilmoqda.

Xususan, Arthur Cecil Pigou tomonidan kiritilgan "Piguviy soliqlar" tushunchasi zamonaviy yashil soliqlarning nazariy asosi hisoblanadi. Ushbu soliqlar tashqi salbiy ta'sirlarni iqtisodiy hisob-kitoblarga kiritadi va atrof-muhitga yetkazilgan zarar uchun javobgarlikni ushbu ta'sirni yuzaga keltirgan subyektlar zimmasiga yuklaydi. Thomas Sterner va Jessica Coria yashil soliqlar ortidagi nazariy asoslarni tahlil qilib, ularning tashqi omillar tufayli yuzaga keladigan bozor nomutanosibliklarini kamaytirish imkoniyatini alohida ta'kidlaydilar.

Yashil soliqlardan tushadigan daromadlar ularning jozibadorligini belgilovchi eng muhim jihatlardan biri hisoblanadi. Bu mablag'lar hukumatlarga qayta tiklanadigan energiya loyihalari, tabiatni muhofaza qilish dasturlari va ifloslanishni nazorat qilish choralari kabi ekologik tashabbuslarni moliyalashtirish imkonini beradi. A. Lans Bovenberg va Lawrence H. Goulder daromadlarni qayta taqsimlash salohiyatiga alohida e'tibor qaratadilar. Bunda soliq tushumlari fuqarolarning boshqa turdagi soliq yukini kamaytirish yoki to'g'ridan-to'g'ri to'lovlar shaklida iqtisodiyotga qayta yo'naltiriladi. Bunday yondashuv nafaqat ekologik muammolarni yumshatadi, balki iqtisodiy rivojlanishga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Bu holat ko'pincha "qo'shaloq dividend" sifatida talqin qilinadi.

Yashil soliqlarning samaradorligi ularning qanchalik puxta loyihalashtirilganligi va amaliyotga joriy etilganligiga bog'liq. Klaus Gugler va hamkorlari ekologik zararining ijtimoiy xarajatlaridan kelib chiqqan holda, tegishli soliq stavkalarini to'g'ri belgilash muhimligini ta'kidlaydilar. Shuningdek, Tuomas Kosonen va Gaetan

Nicodeme yashil soliq siyosatining muvaffaqiyatida daromadlarni taqsimlash mexanizmi hal qiluvchi rol o'ynashini asoslab beradilar. Bunda shaffoflik, ma'muriy samaradorlik va ijro etishning qulayligi asosiy e'tiborda bo'lishi lozim.

Yashil soliqlar turli sektorlarga turlicha ta'sir ko'rsatadi. Jumladan, Lawrence H. Goulder energetika sektoriga solinadigan ekologik soliqlarni o'rganib, ular innovatsiyalarni rag'batlantirishi va chiqindilarni kamaytirishi mumkinligini ko'rsatib o'tgan. Shuningdek, transport sektorida tirbandlikni kamaytirishga qaratilgan narx belgilash mexanizmlarining samaradorligi ham alohida ahamiyatga ega. Qishloq xo'jaligi va oziq-ovqat ishlab chiqarish sohalari ham yashil soliqlar ta'siridan mustasno emas. A. Lans Bovenberg va Lawrence H. Goulder o'z tadqiqotlarida uglerod narxini belgilashning atrof-muhitni muhofaza qilishdagi rolini batafsil muhokama qiladilar.

Ushbu tadqiqotda iqtisodiy rivojlanishda yashil iqtisodiyotning asosi hisoblangan yashil soliqlarning rolini o'rganish uchun sifatli tadqiqot yondashuvidan foydalaniladi. Sifatli tadqiqot usuli murakkab mavzularni chuqur tahlil qilish, mavjud adabiyotlar, amaliy misollar va ekspert xulosalari asosida yangi g'oyalarni shakllantirish imkonini bergani uchun tanlandi.

Yashil iqtisodiyot tushunchasi, yashil soliqlarning ahamiyati, ularni loyihalash va amaliyotga joriy etish masalalari, shuningdek, turli sohalarga ta'siri hamda siyosiy tavsiyalar bo'yicha ma'lumot to'plash maqsadida keng qamrovli adabiyotlar sharhi o'tkaziladi. Bunda akademik ma'lumotlar bazalari, hukumat hisobotlari va nufuzli manbalar tizimli ravishda o'rganiladi. Shuningdek, yashil soliq siyosatini muvaffaqiyatli amalga oshirayotgan mamlakatlarning real tajribalarini o'rganish uchun bir nechta amaliy tadqiqotlar tahlil qilinadi. Ushbu holatlar ularning dolzarbligi hamda iqtisodiy rivojlanish va ekologik barqarorlikka ko'rsatgan ta'siridan kelib chiqib tanlab olinadi.

To'plangan barcha ma'lumotlar, jumladan, ilmiy maqolalar, hisobotlar va amaliy tadqiqotlar tematik tahlil usuli yordamida qayta ishlanadi. Ushbu usul ma'lumotlar tarkibidagi asosiy mavzular va qonuniyatlarni aniqlash, olingan ma'lumotlarni sintez qilish hamda mazmunli xulosalar chiqarish imkonini beradi. Amaliy misollarni tahlil qilishda qiyosiy yondashuvdan foydalaniladi. Bu yondashuv turli mamlakatlarning yashil soliq siyosati o'rtasidagi o'xshashlik va farqlarni baholashga xizmat qiladi. Natijada, xalqaro miqyosdagi ilg'or tajribalar va o'rganilgan saboqlarni aniqlash orqali tadqiqotning amaliy ahamiyati yanada oshiriladi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu tadqiqotda yashil soliqlarning iqtisodiy rivojlanish va ekologik barqarorlikni ta'minlashdagi rolini o'rganish uchun sifatli va qiyosiy tahlil usullaridan foydalanildi. Tadqiqotning metodologik asosini ilmiy adabiyotlarni tizimli tahlil qilish, xalqaro tajribalarni o'rganish hamda amaliy misollarni qiyoslash tashkil etadi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Ushbu bo'limda biz amalga oshirilgan tahlillar natijalarini taqdim etamiz hamda ushbu topilmalarning ahamiyati va kelgusidagi oqibatlarini har tomonlama muhokama qilamiz.

Keng qamrovli adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, yashil soliqlar yashil iqtisodiyot maqsadlarini ilgari surishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Yashil soliqlar atrof-muhitning yomonlashuvi bilan bog'liq tashqi ta'sirlarni (eksternaliyalarni) ichki xarajatlarga aylantirishning (internallash) samarali vositasi sifatida keng e'tirof etilgan. Atrof-muhitga zarar yetkazuvchi faoliyat turlariga soliq solish orqali ushbu mexanizmlar iqtisodiy agentlarni o'z harakatlarining haqiqiy ekologik tannarxini hisobga olishga undaydi.

Iqtisodiy rag'batlarni ekologik maqsadlar bilan bunday muvofiqlashtirish Arthur Cecil Pigou [5] hamda Thomas Sterner va Jessica Coria [6] kabi zamonaviy olimlarning qarashlariga to'la mos keladi. Bundan tashqari, yashil soliqlar atrof-muhitga zararli faoliyatni qimmatlashtirish orqali barqaror iste'mol namunalari rag'batlantiradi.

Stefano DellaVigna va Ulrike Malmendier [8] hamda John Thogersen [9] kabi olimlar tomonidan ilgari surilgan xulq-atvor iqtisodiyoti (behavioral economics) nuqtai nazari ham jismoniy va yuridik shaxslarning moliyaviy rag'batlarga munosabat bildirishini tasdiqlaydi; yashil soliqlar esa ekologik toza tanlovlar uchun ana shunday samarali rag'batlarni yaratadi.

Ushbu bo'limdagi izlanishlar yashil soliqlarning barqaror va yashil iqtisodiyotni shakllantirishdagi transformatsion salohiyatiga qaratilgan. Atrof-muhitga zarar yetkazuvchi xatti-harakatlarni cheklash hamda mas'uliyatli iste'mol va ishlab chiqarishni rag'batlantirish orqali yashil soliqlar ham iqtisodiy o'sish, ham atrof-muhitni muhofaza qilish yo'lidagi qudratli vositaga aylanadi.

Yashil soliqlarni loyihalash va amaliyotga joriy etish. Tadqiqot yashil soliq siyosatini to'g'ri loyihalash va amalga oshirishning muhimligini alohida ta'kidlaydi. Bunda eng muhim jihatlardan biri — soliq stavkalarini belgilashdir. Klaus Gugler va boshqalar [10] soliq stavkalari atrof-muhitga yetkazilgan zararining haqiqiy ijtimoiy tannarxini aks ettirishi zarurligini yoqlaydilar. Stavkalarining haddan tashqari past belgilanishi yashil soliqlarning

samaradorligini pasaytiradi, o'ta yuqori stavkalar esa biznes va iste'molchilarga og'ir iqtisodiy yuk bo'lib tushishi mumkin.

Yana bir muhim omil — daromadlarni taqsimlashning shaffof mexanizmlaridir. Tahlillar shuni ko'rsatadiki, hukumatlar yashil soliqlardan tushgan mablag'larning ekologik tashabbuslar uchun samarali sarflanishini ta'minlashlari zarur. Tuomas Kosonen va Gaetan Nicodeme [11] tomonidan o'tkazilgan tadqiqot shuni ko'rsatadiki, shaffoflikning yetarli darajada bo'lmasligi jamoatchilik ishonchining pasayishiga va yashil soliq siyosatining qo'llab-quvvatlanmasligiga olib kelishi mumkin.

Bundan tashqari, yashil soliqlarning muvaffaqiyatli ijrosi ma'muriy samaradorlik va nazorat mexanizmlariga bog'liq. Mikael Skou Andersen [2] soliq yig'ish va ijro etish tizimidagi samarasizlik ushbu siyosatdan kutilgan natijalarga to'liq erishishga qanday ta'sir ko'rsatishi mumkinligini muhokama qiladi. Shu sababli, ushbu bo'limdagi munozaralar puxta ishlab chiqilgan soliq tizimlarining ahamiyatiga hamda hukumatlar tomonidan soliqqa rioya etish darajasini (compliance) maksimal darajada ta'minlash uchun samarali boshqaruv va nazorat mexanizmlariga investitsiya kiritish zarurligiga qaratilgan.

Yashil soliqlarning iqtisodiyot tarmoqlariga ta'siri. Yashil soliqlarning tarmoqlar kesimidagi tahlili iqtisodiyotning turli segmentlariga ko'rsatadigan o'ziga xos ta'sirlarini ochib beradi. Energetika sektorida, masalan, yashil soliqlar toza texnologiyalarni joriy etishni rag'batlantirishi va zararli tashlamalarni kamaytirishi mumkin. Ushbu xulosa Lawrence H. Goulder [12] tomonidan ilgari surilgan, ya'ni ekologik soliqlar innovatsiyalarni harakatlantiruvchi va uglerod chiqindilarini kamaytiruvchi muhim omil ekanligi haqidagi qarashlarga to'la mos keladi.

Xuddi shunday, transport sektorida ham tirbandlik uchun to'lovlar (congestion pricing) kabi yashil soliqlar yo'llardagi tirbandlikni kamaytirishi va jamoat transportidan foydalanishni rag'batlantirishi aniqlangan [13]. Bunday siyosat nafaqat transport oqimini yaxshilaydi, balki uglerod chiqindilari va havoning ifloslanish darajasini pasaytirishga ham xizmat qiladi.

Qishloq xo'jaligi va oziq-ovqat ishlab chiqarish sohasi ham yashil soliqlar, xususan, uglerod narxini belgilash siyosati ta'sirida sezilarli darajada o'zgaradi [11]. Bu kabi choralar qishloq xo'jaligi sektorida barqaror dehqonchilik usullarini ilgari suradi va issiqxona gazlari chiqindilarini kamaytirishga turtki beradi.

Amaliy tadqiqotlar: Yashil soliqlarni joriy etishdagi muvaffaqiyatli tajribalar.

Ushbu bo'limda taqdim etilgan amaliy tadqiqotlar yashil soliq siyosatini muvaffaqiyatli amalga oshirgan mamlakatlarning real hayotiy misollarini o'z ichiga oladi. Masalan, Swedenning uglerod solig'i tizimi uglerod chiqindilariga solinadigan soliqlarni bosqichma-bosqich oshirib borishning o'ziga xos modeli bo'lib xizmat qiladi [2]. Ushbu misol to'g'ri loyihalashtirilgan yashil soliqlar sanoat tarmoqlarini vaqt o'tishi bilan atrof-muhitga salbiy ta'sirni kamaytirishga qanday rag'batlantirishi mumkinligini ko'rsatib beradi.

Singaporening tirbandlik uchun narxlash tizimi (congestion pricing) esa [13] tomonidan ta'kidlanganidek, yashil soliqlarning shahar hududlarida transport tirbandligini kamaytirish va havo sifatini yaxshilashdagi samaradorligini namoyish etadi. Bu tajriba yashil soliqlar qo'shimcha daromad keltirish bilan birga, shaharlardagi hayot sifatini qanchalik oshirishi mumkinligini tasvirlaydi.

Frank Sensfuss va boshqalar [14] tomonidan o'rganilgan Germanyaning qayta tiklanadigan energiya uchun yig'implari yashil soliqlar qayta tiklanadigan energiya sektorining o'sishini qanday rag'batlantirishi mumkinligiga yaqqol misol bo'ladi. Ushbu amaliy tadqiqot yashil soliqlarning qazib olinadigan yoqilg'iga bog'liqlikni kamaytirish va toza energiya manbalariga o'tishdagi ulkan salohiyatini yoritib beradi.

Yashil soliqlarning afzalliklari va muammolari. O'tkazilgan tahlillar shuni ko'rsatadiki, yashil soliqlar iqtisodiy rivojlanish, atrof-muhitni muhofaza qilish va iqlim o'zgarishi oqibatlarini yumshatish kabi qator afzalliklarni taqdim etadi. Ular "yashil" ish o'rinlari yaratilishiga xizmat qiladi hamda toza texnologiyalarga investitsiyalarni jalb etib, barqaror rivojlanish maqsadlariga [6] mos keladi.

Biroq, yashil soliqlar muayyan muammolardan ham xoli emas. Sanya Carley va David M. Konisky [3] ta'kidlaganidek, ushbu soliqlarning kam daromadli uy xo'jaliklariga nisbatan regressiv ta'siri, ya'ni daromadi kam qatlamga nisbatan nisbatan yuqoriroq yuk bo'lishi, ijtimoiy adolat masalalarini hal qilish uchun maxsus siyosiy choralar ko'rishni talab etadi. Bundan tashqari, Benno Torgler [15] tomonidan qayd etilgan soliqdan bo'yin tovlash va qochish bilan bog'liq xavotirlar samarali nazorat hamda qonun ustuvorligini ta'minlash choralarini yanada kuchaytirish zarurligini ko'rsatadi.

Iqlim o'zgarishining eng og'ir oqibatlarini kamaytirish uchun 2024-yildan 2030-yilgacha har yili o'rtacha kamida 6,3 trillion AQSh dollari miqdorida iqlim investitsiyalari talab etiladi. Kuchliroq siyosiy choralar va investitsiyalarning ko'payishi natijasida eng minimal ehtiyojlar ssenariysigacha bo'lgan farq, ya'ni hozirgi 4,4 trillion dollarlik tafovut qisqarib bormoqda, biroq bu jarayon hali yetarli sur'atda kechmayapti.

Agar iqlimni moliyalashtirish 2018-yildan beri kuzatilayotgan o'rtacha sur'atda, ya'ni yillik 19 foizlik murakkab o'sish sur'ati asosida o'sishda davom etsa, 2030-yilga kelib investitsiya oqimi 6 trillion dollarga yetishi mumkin. Agar so'nggi to'rt yildagi tezroq o'sish sur'ati — 26 foizlik CAGR saqlanib qolsa, bu ko'rsatkichga 2028-yilgacha erishish imkoniyati mavjud.

Hozirgi asosiy vazifa — moliyalashtirish sezilarli darajada orqada qolayotgan mintaqalar va sektorlarga investitsiyalarni jadallashtirishdir. Biroq, har ikkala prognoz ham harorat ko'tarilishini 1,5 °C darajada ushlab turish yo'li uchun zarur bo'lgan muddatlardan ortda qolmoqda. Masalan, 2024-yilda iqlimni moliyalashtirish 2 trillion dollardan oshishi kutilayotgan bo'lsa-da, bu hali talab qilinadigan investitsiya darajasiga to'liq yetmaganligini anglatadi. Maqsadli ko'rsatkichlarga erishish qanchalik kechiksa, kelajakdagi investitsiya ehtiyojlari shunchalik ortib boradi. Hozirgi hisob-kitoblarga ko'ra, 2031-yildan 2050-yilgacha har yili kamida 7,1 trillion dollar, o'rtacha esa 9,2 trillion dollar miqdorida iqlim mablag'lari talab qilinadi [17].

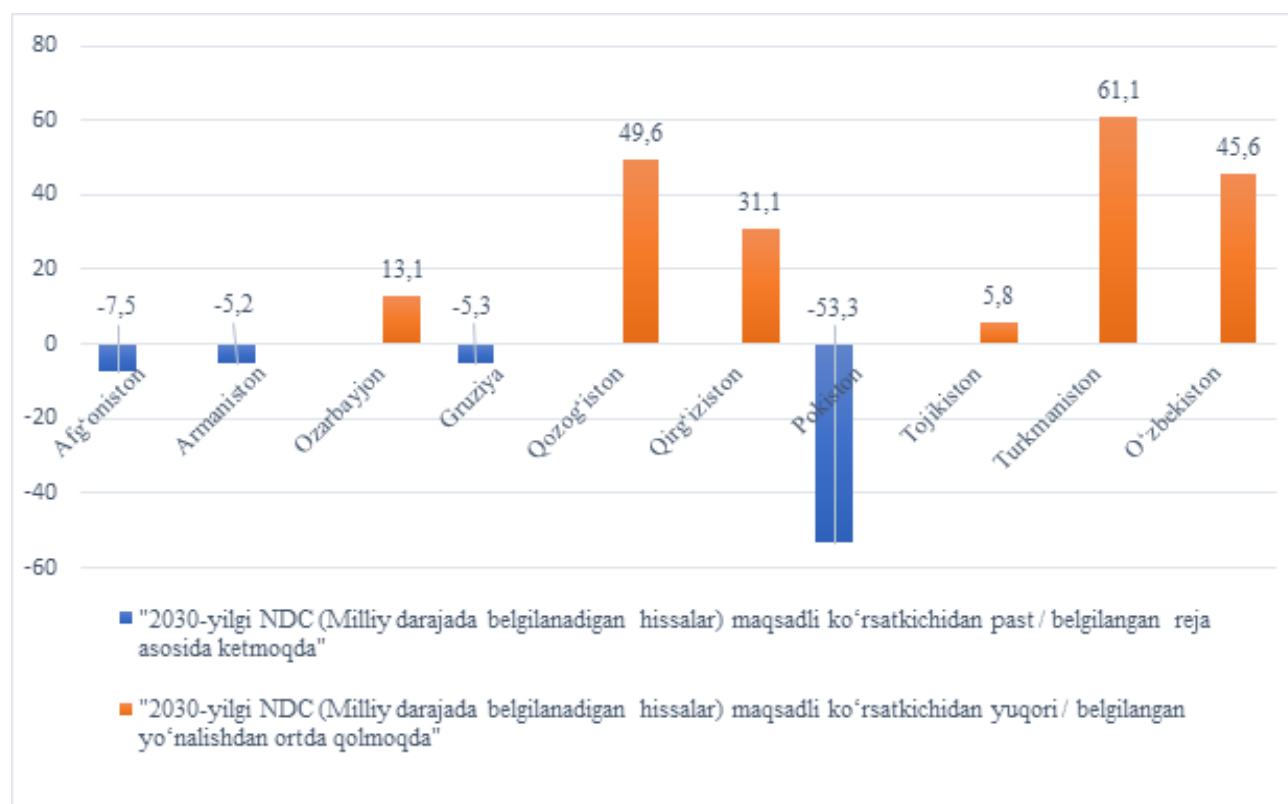
2017-yildan 2021-yilgacha bo'lgan o'sish yoki pasayish sur'atlari asosida 2030-yilgacha bo'lgan emissiya prognozlari tahlil qilinganda, mamlakatlarning o'z NDC maqsadlaridan chetlanish ehtimoli quyidagicha aniqlandi:

– Yuqori xavf guruhidagi davlatlar: Turkmaniston, Qozog'iston, O'zbekiston va Qirg'iziston 2030-yilgi NDC maqsadlaridan 30 foizdan ortiq ortda qolish xavfiga ega.

– O'rta xavf guruhidagi davlatlar: Ozarbayjon va Tojikistonning maqsadli ko'rsatkichlardan chetlanishi 15 foizdan kamroqni tashkil etadi.

– Maqsadga erishishi kutilayotgan davlatlar: Afg'oniston, Armaniston va Gruzija o'z NDC maqsadlariga erishishi prognoz qilinmoqda. Pokistonning 2030-yilgi maqsadni bajara olmaslik ehtimoli juda past, chunki uning emissiya darajasi kutilayotgan limitdan 50 foizdan ko'proq past bo'lishi kutilmoqda.

Maqsadlardan ortda qolayotgan mamlakatlar oldida murakkab, ammo istiqbolli vazifa turibdi: ular iqtisodiy o'sishni saqlab qolgan holda, dekarbonizatsiya choralarini amalga oshirish va "uglerod yutuvchi" loyihalarga, masalan, o'rmonlashtirish tashabbuslariga investitsiyalarni kuchaytirish orqali emissiya o'sishini to'xtatishi yoki kamaytirishi lozim. Davlatlar asosiy e'tiborni emissiya intensivligini, ya'ni ishlab chiqarilgan mahsulot birligiga to'g'ri keladigan chiqindi miqdorini kamaytirishga qaratishlari kerak. Bu ularga iqtisodiy o'sishni davom ettirish bilan birga, 2030-yilgi xalqaro majburiyatlarini bajarish imkonini beradi (1-rasm).

1-rasm. 2030-yilgi Milliy darajada belgilanadigan hissalar (NDC) doirasidagi issiqxona gazlari maqsadli ko'rsatkichlari hamda 2030-yilga mo'ljallangan issiqxona gazlari emissiyasining kamayishi prognozlari o'rtasidagi tafovut (%) [18].

Issiqxona gazlarini kamaytirish bo'yicha majburiyatlarni bajarish ko'plab mamlakatlar uchun murakkab jarayon bo'lib, dekarbonizatsiyani jadallashtirish muhim ahamiyat kasb etadi. Mintaqadagi aksariyat rivojlanayotgan a'zo mamlakatlar postsovet iqtisodiyotiga ega bo'lib, ular 1990-yillarning boshida Dissolution of the Soviet Union dan so'ng issiqxona gazlari emissiyasining sezilarli pasayishini boshdan kechirdilar. O'shandan beri ularning yillik issiqxona gazlari emissiyasi iqtisodiy o'sishga mos ravishda ortib bormoqda.

Rivojlanayotgan a'zo mamlakatlarning o'z NDC, ya'ni milliy darajada belgilanadigan hissalar bo'yicha maqsadlaridan chetlanish ehtimoli 2030-yildagi emissiya hajmini prognoz qilish hamda 2017-yildan 2021-yilgacha bo'lgan yillik emissiya o'sishi yoki kamayishi sur'atlarini asos qilib olish orqali tahlil qilindi. Issiqxona gazlari prognozlariga ko'ra, Turkmaniston, Qozog'iston, O'zbekiston va Qirg'iziston 2030-yilgi NDC maqsadlaridan 30 foizdan ortiq darajada ortda qolishi mumkin. Ozarbayjon va Tojikiston esa belgilangan yo'nalishdan 15 foizdan kamroq darajada chetlanmoqda.

Rejadan ortda qolayotgan mamlakatlar iqtisodiy o'sishni saqlab qolish bilan birga, dekarbonizatsiya choralari va uglerod yutuvchilarga investitsiyalarni jadallashtirish orqali issiqxona gazlari emissiyasining o'sishini kamaytirish va imkon qadar barqarorlashtirish vazifasini amalga oshirmoqda.

Afg'oniston, Armaniston va Gruziya o'zlarining NDC maqsadlariga erishishi prognoz qilinmoqda. Pokistonning 2030-yilgi NDC maqsadini bajarmaslik xavfi juda past deb baholanmoqda, chunki uning issiqxona gazlari emissiyasi 2030-yilgi maqsadli ko'rsatkichdan 50 foizdan ko'proq past bo'lishi kutilmoqda.

Mamlakatlar o'zlarining emissiya intensivligini kamaytirishga e'tibor qaratishlari lozim. Shu bois ushbu davlatlar iqtisodiy o'sishni davom ettirgan holda, issiqxona gazlari emissiyasining nisbatan kamroq oshishiga erishish va 2030-yilgi majburiyatlarini bajarish yo'lida o'z strategiyalarini yanada takomillashtirishlari lozimligi e'tirof etilgan.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Yashil iqtisodiyotning muhim tarkibiy qismi sifatida yashil soliqlar iqtisodiy rivojlanish va ekologik barqarorlik kabi ikki tomonlama maqsadlarga erishishda muhim rol o'ynaydi. Yashil soliqlar atrof-muhitning yomonlashuvi bilan bog'liq tashqi ta'sirlarni samarali tarzda ichki xarajatlarga aylantiradi, iqtisodiy rag'batlarni ekologik maqsadlar bilan uyg'unlashtiradi hamda barqaror iste'mol namunalarini rag'batlantiradi. Ular yashil iqtisodiyotga o'tishning ajralmas qismi hisoblanadi.

Yashil soliqlarning muvaffaqiyati ularning to'g'ri loyihalashtirilishiga, jumladan, soliq stavkalarining ekologik xarajatlarni aks ettirishiga, tushumlarni taqsimlashning shaffof mexanizmlariga hamda samarali ma'muriy va nazorat tizimlariga bog'liq. Yashil soliqlar turli sohalarga turlicha ta'sir ko'rsatadi. Ular energetika sohasida innovatsiyalar va chiqindilarni kamaytirishni rag'batlantirishi, transport sohasida tirbandlikni kamaytirib, barqaror harakatlanishni targ'ib qilishi hamda qishloq xo'jaligida ekologik toza tajribalarni qo'llab-quvvatlashi mumkin.

Sweden, Singapore va Germany kabi mamlakatlarning muvaffaqiyatli tajribalari to'g'ri ishlab chiqilgan yashil soliq siyosatining ijobiy natijalarini ko'rsatib beradi. Ushbu misollar yashil soliqlar qanday qilib atrof-muhitga zararni kamaytirishi, iqtisodiy o'sishni rag'batlantirishi va toza texnologiyalarga o'tishni ta'minlashi mumkinligini namoyish etadi.

Umuman olganda, yashil soliqlar iqtisodiy rivojlanish, tabiatni muhofaza qilish va iqlim o'zgarishi oqibatlarini yumshatish kabi ko'plab afzalliklarni taqdim etadi. Biroq, adolatli va samarali ijroni ta'minlash uchun regressiv ta'sirlar va soliqdan bo'yin tovlash kabi masalalarga alohida e'tibor qaratilishi lozim. Shunga ko'ra, siyosatchilar va manfaatdor tomonlarga yashil iqtisodiyot doirasida iqtisodiy rivojlanish uchun yashil soliqlarning salohiyatidan samarali foydalanishga xizmat qiluvchi quyidagi tavsiyalar ishlab chiqildi:

- atrof-muhit xarajatlari haqidagi tushunchalar rivojlanib borishiga qarab soliq stavkalarini doimiy ravishda baholash va moslashtirish;
- ekologik tashabbuslar uchun ajratilgan mablag'larning taqsimlanishida shaffoflik va hisobdorlikni ta'minlash;
- soliq intizomiga rioya etilishini maksimal darajaga yetkazish uchun samarali soliq ma'murchiligi va mustahkam nazorat mexanizmlariga investitsiya kiritish;
- kengroq ijtimoiy va ekologik maqsadlarni tizimli ravishda hal qilish uchun yashil soliq siyosatini Sustainable Development Goals bilan muvofiqlashtirish;
- fuqarolarni yashil soliqlarning foydalari va barqaror iste'molning muhimligi haqida xabardor qilish uchun ommaviy tushuntirish kampaniyalarini yo'lga qo'yish;
- yashil soliqlarning atrof-muhitni asrash va ish o'rinlari yaratishga qo'shadigan hissasi haqidagi tushunchalarni mustahkamlash;
- yashil soliqlarning regressiv ta'sirini yumshatish maqsadida kam daromadli uy xo'jaliklari uchun maqsadli chegirmalar yoki yordam dasturlarini joriy etish;
- uzoq muddatli samaradorlikni ta'minlash uchun o'zgaruvchan iqtisodiy va ekologik sharoitlarga moslasha oladigan moslashuvchan yashil soliq tizimlarini ishlab chiqish;
- yashil soliq siyosatini uyg'unlashtirish, teng raqobat muhitini yaratish va chegaralararo soliqdan bo'yin tovlashning oldini olish maqsadida boshqa davlatlar bilan hamkorlikni kuchaytirish.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Gilbert E. Metcalf va David Weisbach. "The Design of a Carbon Tax." *Environmental Law*, vol. 33, no. 2, 2009, pp. 499–556. DOI: 10.2139/ssrn.1327260.
2. Julius J. Andersson. "Carbon Taxes and CO2 Emissions: Sweden as a Case Study." *Economic Policy*, vol. 11, no. 4, 2019, pp. 1–30. DOI: 10.1257/pol.20170144.
3. Sanya Carley va David M. Konisky. "The Justice and Equity Implications of the Clean Energy Transition." *Energy Policy*, vol. 5, no. 8, 2020, pp. 569–577. DOI: 10.1038/s41560-020-0641-6.
4. Herman E. Daly. "Economics in a Full World." *Ecological Economics*, vol. 33, 2005, p. 21.
5. Arthur Cecil Pigou. "Arthur Cecil Pigou." In: *Elgar Companion to John Maynard Keynes*, 2019, pp. 309–316. DOI: 10.4337/9781788118569.00060.
6. Thomas Sterner va Jessica Coria. "Policy Instruments for Environmental and Natural Resource Management." Second Edition, 2013, pp. 1–638. DOI: 10.4324/9781315780894.
7. A. Lans Bovenberg va Lawrence H. Goulder. "Environmental Taxation and Regulation." In: *Handbook of Public Economics*, vol. 3. Elsevier, 2002, pp. 1471–1545. DOI: 10.1016/S1573-4420(02)80027-1.
8. Stefano DellaVigna va Ulrike Malmendier. "Paying Not to Go to the Gym." *Behavioral Economics*, vol. 96, no. 3, 2006, pp. 694–719. DOI: 10.1257/aer.96.3.694.
9. John Thøgersen. "A Cognitive Dissonance Interpretation of Consistencies and Inconsistencies in Environmentally Responsible Behavior." *Environmental Psychology*, vol. 24, no. 1, 2004, pp. 93–103. DOI: 10.1016/S0272-4944(03)00039-2.
10. Klaus Gugler, Florian Szucs va Thomas Wiedenhofer. "Environmental Policies and Directed Technological Change." *Environmental Economics*, vol. 124, 2024, p. 102916. DOI: 10.1016/j.jeem.2023.102916.
11. Tuomas Kosonen va Gaetan Nicodeme. "The Role of Fiscal Instruments in Environmental Policy." *SSRN Electronic Journal*, 2021. DOI: 10.2139/ssrn.1437501.
12. Lawrence H. Goulder va Ian W. H. Parry. "Instrument Choice in Environmental Policy." *Environmental Policy*, vol. 2, no. 2, 2008, pp. 152–174. DOI: 10.1093/reep/ren005.
13. Erik Verhoef, Peter Nijkamp va Piet Rietveld. "The Economics of Regulatory Parking Policies: The (Im)Possibilities of Parking Policies in Traffic Regulation." *Transport Economics*, vol. 29, no. 2, 1995, pp. 141–156. DOI: 10.1016/0965-8564(94)E0014-Z.
14. Frank Sensfuss, Mario Ragwitz va Massimo Genoese. "The Merit-Order Effect: A Detailed Analysis of the Price Effect of Renewable Electricity Generation on Spot Market Prices in Germany." *Energy Economics*, vol. 36, no. 8, 2008, pp. 3086–3094. DOI: 10.1016/j.enpol.2008.03.035.
15. Benno Torgler. "Tax Morale and Compliance Review of Evidence and Case Studies for Europe." *World Bank Policy Research Working Paper No. 5922*, 2011.
16. Decree No. PF-16. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2025-yil 30-yanvardagi PF-16-sonli Farmoni.
17. Climate Policy Initiative. *Global Landscape of Climate Finance 2025*. 2025.
18. Climate Action Road Map for Central and West Asia, 2025–2030. ISBN 978-92-9277-299-4 (print), ISBN 978-92-9277-300-7 (PDF), ISBN 978-92-9277-301-4 (ebook). DOI: 10.22617/SGP250169-2.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2026. № 3

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin. Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

EI.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>